

TUDÓSÍTVÁNY

A

KEGYES TANÍTÓREND

KECSKEMÉTI

FŐGYMNASIUMÁRÓL

AZ

186⁴/₅-ki TANÉVRE.



KECSKEMÉTEN,

NYOMATOTT SZILÁDY KÁROLYNÁL.

1865.

TARTALOM.

- I. A Halotti Beszéd és Könyörgés nyelvészeti fejtegetése.
 - II. Tanári kar.
 - III. Tantárgyak.
 - IV. Vallási ügy.
 - V. A gymnasiumhoz kötött segély- és ösztöndíjak.
 - VI. Tanodai segédszerek és szerelvények.
 - VII. Érdemsorozati jegyek.
 - VIII. Az érdemsorozatban előforduló rövidítések jelentménye.
 - IX. A kecskeméti kegyesrendi főgymnasium ifjúságának érdemszerinti sorozata.
 - X. Az 1864-dik évben kitűzött pályadíjak.
 - XI. Érettségi vizsgálatok.
 - XII. Figyelmeztetés.
-

I.

A Halotti Beszéd és Könyörgés nyelvészeti fejtegetése.

Ezen légrégebb magyar nyelvemlék egy a 12-dik században irt latin codéxben foglaltatik. Fölfedezője a nagyhirű történetbuvár Pray György jezsuita, ki e becses nyelvemléket 1770-ben a pozsonyi társas káptalan könyvtára poraiból hozta ismét napfényre; miért is fölfedezője emlékezetére Pray-codex nevet visel. Iratási ideje 1171 és 1192 közt hullámzik. Hogy 1170 előtt nem irathatott, mutatja a bejegyzett naptár, melyben Tamás püspök a szentek közé van már igtatva, holott csak ez évben avattatott szentté; az „elevatio B. Ladislai“-iratban pedig a beatus szó később javítottatott sanctusra, holott László 1192-ben igtatottatott a szentek közé. — Lássuk tehát ezen nagybecsű ősi emlék nyelvészeti fejtegetését.

A Halotti Beszédben a megszólítás „feleym“ (fratres mei), mint láthatni, tiszta magyar szó. Halhatatlan emlékü Révaink, ki e becses nyelvemléket hosszasan fejtegeti, nem merte egy rovat alá vonni a fél (dimidium) és fél (frater) szavakat (lásd Antiquit. Literat. Hung. 63, 64 lap). Őt követi Toldy (M. Nemz. Irod. tört.) még határozottabban fejezvé ki magát: „Feleim törzsöke nem a fél főnév, mely valamely egésznek két egyenlő részét teszi, hanem, mint Révay a rokon északi nyelvekből is bebizonyította, külön gyökér.“ — Lugossy József jeles nyelvészünk (M. Nyelv. II. évf.) határozottan megmutatja, hogy e két szó egy test és vér. A fél nem csak valamely ketté vált látható egésznek váladékát jelenti, hanem az anyagtalan vagy fogalmi egészet is. Ha pedig socialis erkölcsi értelemben teszem magamat féllé, a másik csoportot szintén felekül tekintem. — Így jó létre házafél, pörlekedőfél, vőfél (a vőlegény üggyartója), városfél (régii magyarsággal e. h. városi polgár), pártfél (párt-tartó Tinódi), egyik fél, másik fél, ellenkező fél. A fél szó tehát valamint rövidségben szebb, úgy tartalomban dúsabb a jelzős embertársaim — vagy keresztény ¹⁾ atyámfiaimnál s a felemás felebarátnál ²⁾. Ezeken kívül naponkint hallhatni: szomorú felek, alperes fél, vesztő fél, osztályos fél sat. s mégis ezen szép, önmagát értelmező, a köznépj ajkán is élő szavunkat folyvást mint kiavultat, a fölebb említett szókkal szoktuk helyettesíteni. ³⁾

A könyörgésben a megszólítás „bratym“ a tót nyelvből van kölcsönözve. Ez eredetileg annyit jelentett a magyarban, mint a latin „frater“ megszólítás; utóbb a két első mássalhangzó közé segédhangzót véve magyaros alakot öltött, s lett

¹⁾ E szó leírásii módját és kiejtését illetőleg nem tartom fölöslegesnek megjegyezni, hogy a keresztény szó helyesebb, mint a keresztyén. Keresztény vagy a kereszt szóból származott ény képzővel, mint mell-ény (gy. mell), er-ény (gy. er ebben erő), vagy a mi hihetőbb, a latin christianus szónak a magyar ajakhoz idomított kiejtése. Igen ám, de erre azt mondják a keresztyén védői, hogy épen azért, mivel ezen szó a latin christianusból idomítottatott, kell keresztyén-t és nem keresztény-t írunk; mert Sebastianus-ból is nem Sebestény lett, hanem Sebestyén. Erre azt válaszolhatni, hogy a keresztény és Sebestyén szókat úgy írjuk, miként mindkettő a nép ajkán erőltetés nélkül hangzik. A magyar nyelvnek alapelve a jóhangzás. A Sebestyén szóban a kemény s mellé igen szépen oda illik a lágy ty; ellenben a keresztyén szóban a lágy sz nem tűri meg a lágyított ty-t. Ezen jó hangzás alapján lett a latin hostia-ból ostya (nem osta), sacristia-ból sekrestye. — Némelyek azt állítják, hogy a keresztény szó közvetlenül a tót kresztyan-ból idomítottatott, de a tót nyelvben is egyes tájak szerint már kresztyan már kresztan hallható, mely utóbbi szintén nem támogatja a keresztyén szót. Hangzatosabb tehát keresztyén, mint az erőltetett keresztyén, valamint Sebestyén kellemesebben hangzik, mint a két kemény mássalhangzóval irt s kiejtett Sebestény.

²⁾ Ide csatlakozik, ugymond Lugossy, az ellenség, istenség sat. mintája szerint nem elvontan, hanem concrete értett feleség, kit kiválólag felemül tekintek. — Sz. László király legendájában: Veen felet magának, azaz: feleséget. — Batizi Andrásnál (Házass. ének 1546. 88 l.) olvassuk:

Mindön állatnak már társa vala
Csak maga Ádám fél nélkül vala
Hozzá hasonló társa nem vala
Akkor az Isten ezt mondja vala.

Nem jó embörnek egyedül lenni
De szükség neki felének lenni
Hozzá hasonló társának lenni
Azért teremtsünk segédöt neki. (Lugossy-codex.)

³⁾ Ellipsise a szöveg folyamából mindig kitalálható p. Tinódinál, „Szólla Hegedős István feleynak“, azaz: a maga pártjára vont áruolóknak.

belőle barát. Később azon kötelességnél fogva, mely szerint a szerzetesek a keresztény szeretetet leghivebben tartoznak visszatükrözni, átvitetett a szerzetesek elnevezésére. Végre azon gyöngéd s nemes viszony jelelésére kezdték használni, melyet a latin „amicitia“ szóval fejez ki.

Latiaticus, olv. látjátuk, ma: látjátok.

Ezen igealak a *tük* (hajdan ti v. tik helyett) személyes névmást hangvonzatilag *tuk*-ra változtatva még világosan tünteti elő. Nem valószínű tehát Toldy azon állítása, hogy ezen szóban az *u* homályos *o*-t jelel.

Zumtuchel, olv. szömtök-hel, ma: szemetekkel.

Ezen szóban a közép *e* a még most is sok helyen divatozó tájszóval egyezőleg *ö*-vel van fölcserélve, t. i. szöm, e. h. szem. A mi a ragozást illeti, a többes második személyű rag segédhangzó nélkül járult a tőhöz. A régi nyelvben ezen szokás általános volt, így a régi bibliai fordításokban olvassuk: akarattok, e. h. akaratotok; büntök, e. h. bünötök; beszédtek, e. h. beszédetek. Továbbá a magyar nyelv természetének egy sajátos vonását látjuk ezen szóalakban visszatükröződve, t. i. azt, hogy oly hasonpárok, melyeket egy egésznek szoktunk tekinteni, rendszeren egyes számban használnak, és ha közölök csak egyik vétetik, az a fél jelzővel szokott említettetni, p. félkezű, félszemű, féllábú, félczipő, félvállról vette föl a dolgot stb. Végre ezen szóban a segítő rag *v* mássalhangzóját *h* betű képviseli épen úgy, mint ebben: kegilmehel; minélfogva így olvasandó: szömtökhel, nem pedig szömtökkel.

Vogmuc, olv. vogymuk, ma: vagyunk.

Ezen alak ősrégi magyar ragozás szerint a mai vagyok ige jelentő mód jelen idejének többes első személyét tünteti föl. A létigének jelenleg három tője van, u. m. vagy, val és vol. Nagyon valószínű, hogy ezen igeének eredeti tője „volgy“ volt, melyből a *gy* némely időkben elesett s a *vol* tő maradt meg, mely később hangtani változással *val*-lá alakult; más időkben pedig az *l* esett el és megmaradt a *gy*. — Hogy ezen szóban csakugyan *o* az eredeti hang, kitűnik onnan, mert jelenleg is mindenütt *o* fordul elő, a hol ezen hang az utána álló mássalhangzói torlat (positio) által a változástól megőriztetett, t. i. voltam, volnék sat. Azonfölül tanulságos itt a határozatlan alak többes első személyének képzése, mely az alhangú igeéknél a *mük* személyes névmást hangvonzatilag *muk*-ra változtatva még világosan tünteti elő.

Ysa, olv. isa, ma: bizony, valóban.

Ezen szó eredeti értelményét nyelvbuvárainknak mindeddig nem sikerült kikutatni. Ugy látszik indulatszó bizonyító értelemmel, és annyit jelentett mint: bizony, valóban. Helynevekben ragasztékul előfordul, mint: Isaszög.

Chomuv, olv. chamuv, ma: hamu.

Birta még nyelvünk a keleti nyelvekben oly gyakori *ch* kemény torokhangot, melyből a *c* torokszellet idők folytán eltűnt, valamint a szó végén álló *v* ajakszellet is. Azonban, hogy a *v* ajakszellet a szó testéhez tartozott, nem csak az itt előforduló alak, hanem mai ragozási módja is bizonyítja, p. hamvas, hamvas sat.

Milostben, olv. milosztben, ma: malasztban.

Ezen tót nyelvből kölcsönzött szó, mely a H. B. idejében még eredeti alakjában használtatott, jelenleg hangtani változással malasztban ejtetik ki. A mi a hozzá kapcsolt *ben* ragot illeti, ez, mint látjuk, a mostani hangrendszer törvényét nem követte. Erre nézve két osztálybeli ragokat kell megkülönböztetni. Az első osztályba tartoznak azok, melyek eredeti alakjokat annyira elvesztették, hogy abból majd egy majd két betű maradt meg, minélfogva ezek személyragozva önállóan nem fordulnak elő; ilyen a tárgy-, többesrag sat. Ezek már a H. B. idejében a tő hangrendszeréhez alkalmazkodtak, p. Ádámot, részét. A második osztályba sorozzuk azokat, melyek személyragozva mint önálló szók ma is előfordulnak; ezek a H. B.-ben épen úgy, mint némely tájéjtésekben, a mai nyelvszokással ellenkezőleg, a tő hangrendszeréhez nem alkalmazkodnak, világos jeleül annak, hogy önálló jelentésüket hosszabb ideig megtartották, míg végre a hangrendszer befolyása rájuk is kiterjesztette uralmát, milyenek a *ben*, *vel*, *től*, *nek* sat. — Némely ragok, mint önálló szók, részint jelenleg is léteznek, részint pedig nem épen régi időkből ismeretesek; ilyenek a *kép* és *kor*, minélfogva a hangrendszer befolyását mindeddig elkerülték, s mint önálló szók, talán nem is tartoznak még a viszonyragok közé, p. napkép, tavaszkor, s ezek előtt a név utóhangzója meg nem nyúlik, p. atyakép, órakor. Ilyen a *szer* rag is, mely a 16-dik századig a latin *ordo* és *series* értelmében szélteben használtatott, s mindeddig a tő hangrendszeréhez nem idomult.

Terumteve, *feledeve*, olv. terömtéve, feledéve, ma: teremté, feledé.

Ha ezen alakokat a régi bibliai fordításokban előforduló hasonmásaikkal egybevetjük, úgy találjuk, hogy a rag kezdő *v* betűje már *j*-re változott át; így teremtéje, feledéje. — Itt az időképzésen kívül *ve* és *je* harmadik személyt jelező tárgyi rag is van, mely meghosszítja az *a*-t, s azután megcsönkul, mint hozzája, közéje, eléje helyett ma többnyire hozzá, közé, elé iratik és ejtetik ki. A *ja* és *je* rag a régi nyelvben, a foglaló mód félmult idejében is előfordul így: felednéje, raknája, sőt Zalamegyében ma is hallható: Ugyan adnája ide, kérnéje el sat.

Eleve, olv. eléve, ma: elé.

Ezen szót Toldy Révaival együtt ősrégi részesülői alaknak tartja, mely Révai szerint, mint a legfelsőbb lénynek egyik kitüntetési jelzője, maga az Isten szó helyett áll. Toldy pedig mellőle az általa jelzett Isten szót kifejedettnek hiszi; mindkettő szerint a *v* betű a későbbi *j*-t helyettesíti; lenne tehát a régi részesülői alak *eleve*, melyből utóbb *éleje*, végre a két végtag egy hosszú magánhangzóba olvadt össze és lett belőle: élő. Azonban úgy látszik, mind a kettő téved, mert itt *eleve* annyit tesz mint: elé; ily értelemben fordul elő a Margit-legendában is: *eleve* (elé) mutaták bizonyáságul. A másoló csakugyan elhagyta mellőle az Isten szót, mit az alább jegyzett hasontartalmu latin ima bizonyít: *O quanta gra (gratia) dns (dominus) Ds (Deus) gratificaverat pmum (primum) Adam patrem nrm (nostrum)*.

Miv, tiv, olv. *miv, tiv*, ma: *mí, tí*.

Ezen szók később utóhangjokat elvesztették, s lett belőlök a mai *mí, tí*. Minthogy pedig semmit sem szabad a szóból elvetni, hacsak a hiány bármiképen nem pótoltatik: helytelenül írjuk tehát a *mi, ti* személyes névmásokat rövid *i*-vel. ¹⁾

Isemucut, olv. *isemüköt*, ma: *ősünket*.

Ezen szónak töje: *ise*, melynek utóhangja később mint kihangzás eltűnt, és hangtani változással lett belőle a mai *ős*. Itt is a birtokviszony kifejezésére ugyanazon személyes névmás csatoltatott a tőhöz, mint a főlebb említett *vogmuc*-ban. A legrégebb oklevelekben, Anonymusnál, sőt még a Révai- és Jászay-codexekben is sok *tő* hangzóval végződik. Azonban ezen véghangzók mai napig egészen eltűntek. Így Anonymusnál: *almu*, a Képes krónikában már *alm*, ma: *álom*. Ugyanott: *zerelmu*, Jászay-codexben *szerelem*, ma: *szerelem* *sat*. Az Érdy-codexben (1527.) még kihangzással fordul elő: *őséjökköz kenyeregvén*.

Odutta vola, olv. *adotta vola*, ma: *adta vala*.

A magyar nyelvben a mult időnek ragja jelenleg majd egy pusztá *t*, majd *ott, ett, ött*. Azon igék, melyek *j, l, ly, n, ny, r* mássalhangzón végződnek, a mult idő minden személyét pusztá *t*-vel képezik. A többiekhez vagy minden személyben *ott, ett, ött* jellemző járul, vagy csak az egyes harmadik személyben. Ezen utolsókhoz tartozik az *ad* ige is. Általában biztosan állíthatni, hogy az igetők eredetileg a teljesebb időragot vettek föl, és csak idők folytán esett el némely igék mellől az előhang *s* a két *t* egyike. Példa erre a H. B.-ben előforduló *odutta*, melyet jelenleg *adta* alakban használunk. Riedl az *u*-t kihangzásnak tartja; azonban sokkal valószínűbb a főnebb említett vélemény, mely Révai állításával azonos.

Mend, olv. *mend*, ma: *mind*.

Ez a jelenlegi *mind* szávnévmásnak régi alakja. Rendesen ily alakban fordul elő a régi codexekben, ennek maradványa még a mai nyelvekben is él a *mentől v. mentül* határozó alakjában, *p. Hozz nekem mentől szebbet*. A régi nyelvben a távolító *től, töl* rag épen úgy használtatott a hasonlítás kifejezésére, mint a melléklő *nál, nél*.

Gimilcictul, olv. *gyimilcsiktől*, ma: *gyümölcsöktől*.

Ezen szó hangtani változással gyümölcsnek ejtetik, a többes rag a *tő* hangzóinak megfelelőleg *i* előhanggal járult a tőhöz, azonkívül az tűnik itt ki, hogy a mai nyelv a régi nyelvtől a ragok használatát illetőleg lényegesen különbözött. A H. B.-ben olvassuk: *avec oz tiluvt gimilstvvl, azaz: évék a tiltott gyümölcsből*. ²⁾

Heon, olv. *héon* (mint *kin, kén, kíván, kéván* volt hajdan), ma: *hián, pusztán, egyedül*.

Ezen elavult határozónak értelménye, Révai szerint, megfelel a mai csupán, pusztán, egyedül határozóknak. Ha az *on* képzőt elmeteszük, megmarad a *hé* gyök, melynek két származéka fordul elő a régi bibliai fordításokban: *heít* = *üresít*, és *heít* = *esztelen*. — A mai nyelvben az ürességet kifejező *hé* gyöknek származékai *hiu* = *üres*, *hivalkodni* = *az időt munkától üresen eltölteni*.

Ge, olv. *gye*, ma: *de*.

Erről csak az jegyzendő meg, hogy a palócz nyelvjárásban maig is így használtatik.

Meret, olv. *méret*, ma: *miért v. mért*

Ezen alak a *mi* névmás és az *ért* viszonyragból van összevonva. Ezen rag régi alakját (érett) jelenleg csak személyragozva tartja meg, így: *érettem, ed, e*; azonban rövidebb alakban is használtathatik, t. i. *értem, ed, e*.

Eneyc, olv. *eneik*, ma: *ennék*.

Ezen ige alakban az *ik* előhangzója a megelőző ige véghangzójával még nem olvadt össze. Az *eszik* ige gyöke *eh*,

¹⁾ A hosszú utóhangok a *v* és *j* végbetűk elenyészte következtében származtak *p. lov*-ból lett *ló*, *tav*-ból *tó*, *sav*-ból *só*; innen *sajtan* = *sótalan*; *hiv*-ból lett *hí*, *lev*-ből *lé*; *erdeje*, *ajtaja*, *birája* is a régi *erdej*, *ajtaj*, *biráj* idomok maradványai.

²⁾ Igen helyes e szó fejtegetését illetőleg Lugossy véleménye, ki így szól: „Ha a gyümölcs szót csak mint *fructust* kapom ki nyelvünkbeni szép egybefüggéséből s *gümö*, *gumó*, *gümb sat. család*jával, mint *fegyveres hú dandárral* nem támogatom, mi egyszersmind értelmezéstül is szolgál, kimondván, hogy *gyümölcs* *ősnézetileg* nem egyéb, mint a *virág helyén előállott gümöcske, gombocska*. (L. M. Nyelv. II. évf. 3-ik füz.)

melyből, mikép Toldy megjegyzi, a gyöngé torokszellet megtartásával származik az eh, eh-es, éh-ezik; annak elváltozásával az e-szik, egyék; annak áthasonulásával (assimilatio) az en-ni, ennék; végre teljes elhallgatásával e-hetik, e-neik.

Emdul, olv. emdöl, ma: eendel.

Ezen feltételes jövőről Verseghy (Magyar grammatica. Budán 1818.) így szól: „Valaha a magyarnak jövő üdeje hihetőképén nem volt. A deákból kölcsönözött azután az and, end képzője, de ez már csak szemekint fordul elő nyelvünkben.“ Ezen véleményt nemcsak az czáfolja meg, hogy a világ összes nyelveiben példátlan esemény, miszerint valamely rag idegen nyelvből kölcsönöztesék, hanem világosan megczáfolja az *m* betű is. A latin andus, endus végzetekben *n* áll a *d* előtt, mikép írhatott volna tehát *md*-t a kölcsönvevő, holott *d* és *t* előtt *n*-né változik az *m*? Azonkívül, hogy ez nem kölcsönzött idom, mikép Hunfalvy P. megjegyzi, mutatja azon hely is, melyben előfordul s mely latinul alkalmasint így szólna: certo quo die comederis. Végre megjegyzendő, hogy ezen idő a régi nyelvemlékekben mindig föltételes jövőt fejezett ki, és csak a legújabb alaptalan szokás használja azt egyszerű jövő helyett.

Choltat, olv. choltát, ma: holtát.

Ez azon számos szó közé tartozik a magyar nyelvben, melyekről határozottan nem tudjuk még eddig, vajjon múlt részesülők-e vagy pedig *at*, *et* képző főnevek, melyekből a képző előhangzója kiesett. Én e tekintetben Takács Istvánnal tartok, ki (Nyelvt. Közl. III. k. 2. füz.) ezen szokat *t* képzős szónak vagyis múlt részesülőknek mondja, mert az *at*, *et* képzős főnevekben a *t* betűt mindig nyílt *a* és *e* előzi meg, melyek soha sem szoktak kiröppenni a magánhangzóval kezdődő ragok előtt. Például szolgálnak erre hang-ugrató főneveink és igéink, melyekben csak az *o*, közép *e* és *ö* hangzók ugranak ki, p. járom, verem, öröm sat.; jármunk, jármok, jármot, jármos; verem, verme; ürmöt, ürmös. A látott, szenvedett, győzött múlt idői töktől a többi személyek így vannak: láttam, szenvedtem, győztél sat.

Keseruv és vize, olv. keserűv, vize, ma: keserű, vize.

Az elsőben a *v* ajakszellel a szó végéről eltűnt, melynek nyoma most is meg van a még főnévül használt keservben és ennek származékában a keserves szóban. Vize, Révai és Toldy szerint, annyi mint ize, t. i. a *v* ajakszellel később elenyészett. Azonban sokkal hihetőbb, hogy vize = nedve (succus).

Mige, olv. migé, ma: meg.

Ezen igekötőnek, mely jelenleg már meg alakban használtatik, véghangzója mint kihangzás eltűnt, és *i* hangzóját *e*-re változtatta. Erdősi János (J. Sylvester P.) bibliájában olvassuk: „És az szőlő műesek az szolgát megragadván, üresen bocsáták meghé.“ Meghé bocsátani = visszabocsátani, visszaküldeni, a mely jelentés némely meg-es igékben még ma is előtűnik, p. Megjött már atyád Pestről. Ez adatból világosan kitűnik, hogy a H. B.-ben előforduló mige így olvasandó: migé.

Vilagbele, nyugalmabeli, olv. világbele, nyugalmabeli, ma: világba, nyugalmába.

Ezen két alak a beható ragnak ősrégi alakját tünteti föl, mely idők folytán végszótagját elvesztette és a *tő* hangrendszeréhez alkalmazkodott. Személyragozva önállólag ma is használtatik így: belém, éd, é. Sőt a bél alakban önálló jelentéssel bír.

Feze, olv. fésze.

Révaitól kezdve mai napig fárasztja nyelvbuvárainkat a nélkül, hogy jelentményét kikutathatták volna. Sándor Istvánnál prédát, nyereséget jelent. Döbrentei áldozatot *v*. vést gyanit. Hunfalvy Pál fészek, vaczok értelemben veszi. Azonban egyik sem felel meg azon alkalmazásnak, mely a H. B.-ben előfordul. Legvalószínűbb Lóskay állítása, hogy a félelem szó értményét adja vissza. A nép ajkán szerte él: megszállta a félsz, vagy az *l* kihagyásával *fész*. Ige-értmény lappang tehát alatta; ily ígei főnevek: Itt vannak a fogdmegek; tegnap volt dinom dánom, ma van szánom bánom. E szerint így elemezhető: és lön pokolnak és halálnak és minden ő nemének félelme, mert csakugyan a bűn elkövetése után keletkezett az emberben a kárhózat és a halál félelme.

Es nem, olv. es nöm, ma: is nem, nem is.

Az *is* kötszót, a székelyek ma is ezen alakban használják. E két szó: *es nöm*, a tagadó *sem* kötszónak eredeti alkatrészeit tünteti föl. Ezen eredet világosan mutatja, mikép kell a tagadó *sem* szót használni, mert *sem* = *nem is* = *se nem*; p. nem is én, nem is ő; *v*. se nem én, se nem ő; *v*. sem én, sem ő; minélfogva, ha a mondatban a *sem* eredeti alkatrészeire visszaoszlik, vagyis ha a tagadó mondatban *nem* fordul elő, előtte helyesen csak *se* állhat. Helytelen tehát: sem az évek sem a tapasztalás nem tették okossá e. h.: se az évek se a tapasztalás.

Vimagguc, olv. vi mádjuk, ma: im ádjuk.

Ezen igető kezdő hangja *v* később nyomtalanul eltűnt. — Ezen ige jelentménye a régi nyelvben szélesebb terjedelmű volt, s nem csak annyit jelentett mint adoro; hanem annyit is mint oro = imádkozom, mit bizonyít az angyali üdvözet végén előforduló „imádj mi érettünk“, mely kifejezést most már különféleképen u. m. imádj Istent, imádkozzál, igyekezzek a mostani kor nyelvszokásaival megegyeztetni. Ezen ige tehát hajdan beható értményben is használtatott.

Uromc, olv. uramk, ma: urunk.

Itt már a többes első személyű névmás behangzója kiesett. Eredetileg ur-muk volt, később a rag hangzója kiesvén, segédhangzót vett föl s lett belőla ur-amk, azután az *m* a *k*-hoz hasonulva *n*-re változott, így: ur-ank (ma is így a palóciban); még később ur-onk s végre ur-unk.

Zoboducha, olv. szabadóha, ma: szabadítsa.

E szót Révaitól kezdve korunkig szabadótsa-val adták vissza nyelvészeink. Ezen ige szabadóha-nak olvasandó, mint azt Jászay is észrevette, és pedig a következő okoknál fogva:

1. A H. B.-ben a *ch* egyetlen helyen sem használtatik *cs* érteménnyel.

2. Az *ajt*, *ejt*, *ojt* képző igéknek mai akadékos formáját szakajts, veszejts, és a határozott alakban: ejtsd, ohajtsd a régiek finomabb hallása nem tűrte, hanem a képző első hangzóját megnyujtván s a *jt* elnyomván, a parancsoló mód *j* jellemzője helyett *h*-t hallatott, p. meréh e. h. merejts (Jászay-codex), teréhed (Révai-codex) e. h. terejtsed, aláh ebből alajt (putat, vél), nyóh, ebből nyójt (ma: nyújt) stb. A népnyelv maig is elkerüli ezen nehézkes formát, így: szakídd, hasídd, fordíja, hasíja.

Munhi, olv. mőnny, ma: menny.

Révai s Döbrentei után, mikép Lugossy megjegyzi (lásd M. Nyelv. II. évf. 3. füz. 188 l.), mindekkoráig hibásan olvasták mennyei-nek. Van a magyarnak mennyei boldogsága és jussa, de soha sem volt mennyei országa, hanem a kereszténység behozatalával a regnum coeleste és regnum coelorum kifejezésére állandóan ezt használta: mennyország, és mennyeknek országa. A H. B.-ben előforduló: „munhi uruzág“ tehát mennyországnak olvasandó, mert az *i* betű nem melléknévi rag, hanem az *n* betűzek lágyítása, a *h* pedig a kettőztetést képviselő torlaszjegy. ¹⁾

Uruzagbele, olv. uruzágbele, ma: országba.

Ezen szó, habár megcsonkítva, az ország szóban jelenleg is él; tője: *úr*, képzője: *szág*, mely két alkatrészt közé a hangsúly és széphanagzat kedvéért segédhangzó járult. A *szág*, *szég* képző a régi nyelvben igen gyakran fordul elő; jelenleg azonban csak két szóhoz járul: jó-szág és or-szág, mely az *úr-u-szág*ból származott.

Jovben, olv. jovben, ma: jóban.

Ezen melléknév *v* utóhangját később elvesztvén, rövid hangzóját megnyujtotta, s lett belőle: jó. Hogy ezen szó hajdan *v* betűn végződött, nem csak hosszú utóhangja, hanem származékai is tanúsítják, p. java, javall, javul sat., melyeket régente így ejtettek ki: „jova, jovall“, mint ez Pápai Páriz F. szótárából eléggé kiviláglik, melyben meg van a jovall, jovát akarja. Továbbá ezen melléknév a középfokban, mint tudjuk, ékezetét elveszti, holott szabály szerint meg kellene tartania így: jőbb (s nem jobb), mi szintén azt mutatja, hogy ezen melléknévet régente így mondták ki: jov, melynek középfoka szabályszerűn képezve javabb volt, ebből lett azután jovb (mint öregb, ebből: öregeb), s végre hanghasonítással a mai jobb.

Charmul, olv. chármul, ma: háromszor.

A szó elején álló *c* torokszellet idővel nyom nélkül eltűnt. A mi a hozzákapcsolt *ul* képzőt illeti, az jelenleg csaknem egészen ismeretlen; azonban alig csalódunk, ha azt állítjuk, hogy maig is él a következő népies kifejezésekben: Ennél többül nem hallottam, nem tettem.

Birsagnop, olv. birságnap, ma: ítéletnap.

Ez, Révai szerint, a mai ítéletnap helyett használtatott; gyöke: bir, mely csak alakra nézve egyezik meg a most is divatozó bir = habet, possidet igével, mert ez annyit jelent, mint censet, iudicat, mint azt a még most is élő bíró szó tanúsítja, mely egészen megfelel a latin iudicans = ítélő szónak. Azonkívül a törvénykezés terén megmaradt a birság szó is, sőt latin végzettel megtoldva, törvénykönyveinkben gyakran előfordul a birsagium; jelentette és jelenti azon pénzbeli büntetést, melyben a bíró a bűnöst elmarasztalja. ²⁾

¹⁾ Ime visszaeszlés után a lebegő égnek (Heltai és Káldi bibliai ford. leveg = lebeg) párhuzamával kétségtelentül reátalálunk a menő égre, mely teszi a minden seregeivel 24 óránként körülünk megforduló kristályboltozatot, azon ellipsissel, mely mező (föld), kaszáló (rét), levegő (ég) s száz másokban szokásos, és azon alakulással, melyet köny (kőny, gönyő), s meny (menyecske, menyasszony = menő) stb. szavaink minden kifogáson felülemelnek. (Lugossy u. ott).

²⁾ A régi nyelvben bir, annyit is jelentett, mint: rendelkezik, uralkodik; p. Heltai Gáspár bibliájában (1551.) e kifejezés: és bírnák a napot és éjet am. és uralkodának nappal és éjjel (Et praessent diei ac nocti), de ezt sokkal erőteljesebben fejezi ki. Bizonyítja ezt az ismeretes közmondás: Szegény ember szándékát boldog Isten bírja, hol a bírja se nem habet, se nem possidet, hanem rendelkezik fölötte.

II. Tanári kar.

a) Rendes tanárok a kegyes tanítórendiek közül.

Folyó szám	Tanár neve	Tantárgyak, melyeket előadott	Tanodai osztályok, melyekben előadásokat tartott	Tanórák száma, melyekben hetenként összesen tanított	Észrevételek
1	Polák Ede, szépműv. és bölcsészeti tudor, a magy. kir. term. tudományos társulat tagja	Természettan	7. 8.	7.	Főgymnasiumi igazgató.
2	Kucserik Sándor	Latin nyelv Történelem	6. 7. 8. 6.	15.	VIII. osztály főnöke.
3	Végh Kal. József, szépműv. és bölcsészeti tudor	Mennyiségtan Bölcsészet	7. 8. 6. 7. 8.	15.	VII. osztály főnöke.
4	Zámbó Ev. János	Magyar nyelv és irod. Mennyiségtan Természettan	5. 6. 7. 5. 6. 6.	15.	VI. osztály főnöke.
5	Kalaba Kal. József	Görög nyelv Történelem Természettan } Természettan	5. 6. 7. 8. 7. 5.	16.	V. osztály főnöke.
6	Martin Ferdinánd	Latin nyelv Magyar irodalom Német nyelv	5. 8. 5. 6. 7. 8.	16.	Főgymnasiumi jegyző.
7	Horváth Paulai Ferencz	Hittan Történelem	5. 6. 7. 8. 5. 8.	14.	Főgymnasiumi hitszónok.
8	Chmelányi József	Hittan Földrajz Történelem Számítás Természettan	3. 4. 3. 3. 4. 3. 3. 4.	16.	IV. osztály főnöke és hitelemző.
9	Zsiga Alajos	Hittan Latin nyelv Magyar nyelv Földrajz Számítás	1.	18.	I. osztálytanár és hitelemző.
10	Vöneky Pál	Latin nyelv Mennyiségtan Természettan	3. 4. 4. 4.	16.	III. osztály főnöke.
11	Palczer Ernő	Hittan Magyar nyelv Német nyelv	2. 3. 4. 1. 2. 3. 4.	18.	Hitelemző.
12	Paczek Béla	Latin nyelv Magyar nyelv Földrajz Számítás	2.	16.	II. osztálytanár.

b) Rendkívüli tanárok.

1. Frank Károly, rajztanár.
2. Baumgartner János, zene- és műénektanár.
3. Schindler Bernát, francia nyelvtanár.

III. Tantárgyak.

a) Rendes tantárgyak.

Tanodai osztály	H e t e n k i n t i ó r á k s z á m a											Összesen
	Hittan	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Mennyiségtan	Természetrajz	Természettan	Bölcse-szet	
I.	2	7	—	5	2	2	—	2	—	—	—	20
II.	2	8	—	4	2	2	—	2	—	—	—	20
III.	2	6	—	4	2	2	2	2	2	—	—	22
IV.	2	6	—	4	2	—	2	2	2	2	—	22
V.	2	6	2	4	2	—	2	2	2	2	—	24
VI.	2	5	2	2	2	—	3	3	2	—	3	24
VII.	2	4	2	2	2	—	4	2	—	3	4	25
VIII.	2	3	2	2	2	—	4	2	—	4	4	25
Összesen :	16	45	8	27	16	6	17	17	8	11	11	182

b) Melléktantárgyak.

- a) A francia nyelvre a kezdőknél hetenkint 2 óra, s a haladóknál is 2 óra fordítottatott.
- b) A műénekre a kezdőknél hetenkint 2 óra, s a haladóknál 3 óra lön szentelve. Ezt gyakorolta 97 tanuló.
- c) A zene a kezdőknél hetenkint 2 órában, s a haladóknál is 2 órában tanítottatott. Tanuló volt 28.
- d) A rajzolás hetenkint 4 órában 78 növendék tanulta.
- e) A szépíráásra hetenkint 3 óra volt fordítva, melyben az egész algymnasiumi ifjuság Günther Antal kegyesrendi papnövendék által gyakoroltatott.
- f) A gyorsírástanításban 40 tanuló részesítettetett; erre hetenkint 2 óra lön szentelve Németh Dániel úr vezetése alatt. — Köszönet a szivességéből fáradozottaknak.

IV. Vallási ügy.

A délelőtti rendes előadásokat $7\frac{1}{2}$ óraker sz. mise előzte meg; a vasárnapokon fél óráig tartott hitoktatást délelőtt $8\frac{1}{2}$ óraker sz. mise, délután 3 óraker vecsernye követte. A nyilvános isteniszteletet különösen emelték a sz. mise és litániák alatt jól szabályozott és kellő áhitattal zengedezett négyes hangu egyházi énekek.

A római kath. növendékek a tanév folytán ötször végezték a szent gyónást és ugyanannyiszor részesültek az oltári szentségben. A husvétii szent gyónást és áldozást három napi sz. gyakorlatok előzték meg. A sz. menetekben is mindenkor áhitattal vettek részt.

A hittani oktatás ő méltóságának Peitler Antal váczii püspöknek kegyes gondoskodása alatt, — a nyilvános vizsgálatok pedig július hó 10- és 11-kén ngs. és főt. Fektor József prépost, esperes, kecskeméti lelkész és püspöki biztos jelenlétében lőnek megtartva.

A helv., görög keleti és héber vallásu növendékek a hittanban saját helybeli hittanáraik által oktattattak.

V.

A gymnasiumhoz kötött segély- és ösztöndíjak.

Örök-émlékű gr. Koháry István s más nemeskeblű ifjúságbarátok bőkezősége által örökített alapítványok kamatjaiból 18 szegényebb sorsu szorgalmas és példás viseletű tanuló kapott segélyt.

A tanév elején ugyanezen alapítványok kamatjaiból 48 forint értékű tankönyvek osztattak ki a szegényebb tanulók közt.

Bold. eml. Hoffmann János prépost, kecskeméti lelkész ösztöndíjának (25 frt. 20 kr.) jelenlegi részese Tóth Sándor 5. oszt. tanuló.

Ó méltóságának Peitler Antal váci püspöknek ösztöndíjasa (50 frttal) jelenleg Kabók Imre 2. oszt. tanuló.

Ngs. és főt. Fektor József prépost, esperes és kecskeméti lelkésztől évenként segélypénzt (25 frtot) nyer Mócza Imre 5. oszt. tanuló.

VI.

Tanodai segédszerek és szerelvények.

a) A gymnasiumi könyvtár számára szereztettek: „Kalauz“ és „Koszorú“ című lapok; Julius Caesar története; Bone olvasó könyve s a szentek élete.

Ajándékoztattak:

A nm. magy. kir. Helytartóságtól: Österreichischer Bericht über die Internationale Ausstellung in London. 1863. — Nagymélt. Hajnal Lajos kartágói érsek urtól: Erdély a rómaiak alatt. Irta Vass József. — A kecskeméti t. cz. kath. egyházközségtől: magyar kézi atlasz 26 földképpel. Hunfalvy János felügyelete mellett kiadja Heckenaszt Gusztáv.

Ezekon kívül a gymnasiumi könyvtár gyarapításához járultak: a tek. magyar Akademia nagylelkűleg adott közel 300 frt. értékű könyveivel; — a t. cz. kath. egyházközség, ngs. és főt. Fektor József prépost, tek. Horváth Döme és Hornyik János urak számos becses munkával; — t. cz. Heckenaszt Gusztáv, Lampel Robert, Ráth Mór s Hartleben Adolf Konrád pesti könyvárus urak több segéd-tankönyvvel; — t. Zámbo János tanár úr 2 táblázattal (Magyarhon királyainak nemzetségfája).

Az ifjúság könyvtárát sok hasznos könyvvel bővítették: nt. Szegedy Kilit sz. Ferenczrendi áldozár s tek. Horváth Döme tanfelügyelő úr.

b) A természettani gyűjtemény számára az intézet költségén szereztettek: egy röperómű, a hozzávaló részletekkel, egy Halda-féle készülék; egy légsűrítő, Heron labdájával s Arago forgonygépe.

Ajándékoztatott egy ruganymérleg tek. Szabó Antal ügyvéd urtól.

c) A terményrajzi gyűjtemény részére az intézet pénzén vásároltattak: egy kitömött delicze (Trochilus nigricollis); egy Dinastes Hercules; 4 db. csiga: Turbo olivarius, Murex inflatus, Strombus gigas és Cassis rufa.

Ajándékoztattak az emlősök gyűjteményének: egy kitömött vadmacska, t. cz. Machleid Alajos gyógyszerész urtól; — a madarak gyűjteményének: egy hattyú (cignus olor), egy buvár (mergus albellus) Machleid Alajos urtól; egy sólyom (Asturnisus) tek. Kada Andor pestmegyei orvos urtól; egy gém (ardea alba) tek. Bagi László ügyvéd urtól; 2 zöld harkály (Picus viridis) nt. Csősz Imre kegyesrendi hittanár urtól.

d) A most megkezdett pénz- és éremgyűjteményt: tek. Horváth Döme tanfelügyelő úr egy Kazinczy-féle emlék-pénzzel s Erdélyi Ferencz úr 2 db. régi pénzzel gyarapították.

e) A zene- s énekiskola számára az intézet költségén szereztettek: négyes hangú alkalmi dalok Lovassy Sándortól, és 2 magyar szövegű mise Schmidt Pétertől.

Ajándékoztattak nt. Suhajda Sándor kegyesrendi tanár urtól 3, és tek. Kada Andor orvos urtól 2 misc.

Hálás elismeréssel fölemlítendőek itt azon melegkeblű ügybarátok, kik az 1864-ki tanévben becses hozzájárulásaikkal a zene- s énekiskolát fentartani sziveskedtek, u. m.: Ngs. és főt. Fektor József prépost, t. cz. Hajagos Illés polgármester, Horváth Döme tanfelügyelő, Kovács József tanácsnok, dr. Kocsis József egyházgondnok, dr. Zimmermann Jakab, Bagi László, Hornyik János, Farkas Gergely, Decsy János, Fórián Károly, Herczeg Károly, Tóth István, Tassy László, Klingert Vilmos, Gyenes Sándor, Gyenes Imre, Benkő János, Kovács László és Dubecz János urak. — Jelenleg a költségeket a t. cz. kath. egyházközség fedezi.

VII. Érdemsorozati jegyek.

Az 186 $\frac{2}{3}$ -ki tanév február hó 17-kén 10,097. sz. a. a felsőbb tanhatóság által meghatározott érdemsorozati jegyek.					
	Kitünő	Jeles	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Erkölcsei viselet.	1) példás	2) dicséretes	3) törvényszerű 4) kevésbé törvényszerű	5) nem törvényszerű	
Figyelem.	1) feszült		2) kellő 3) változó	4) szórakozott	
Szorgalom.	1) ernyedetlen		2) kellő 3) hanyatló	4) csekély	5) semmi
Tanjegy.	1) kitünő	2) jeles	3) jó 4) elégséges	5) elégtelen	6) rossz
Észrevétel.	Kitünő bizonyítványt kap a tanuló, ha mindenben kitünő; vagy ha nagyobb részben kitünő, a többiben jeles érdemjegyet nyert.	Jeles bizonyítványt nyer, ha nagyobb részben jeles, a többiben kitünő; vagy ha minden tárgyban jeles; vagy ha csak egy tárgyban jó, a többiben jeles vagy kitünő.	I. rendű bizonyítványt nyer, ha két tantárgyban jó, a többiben jeles vagy kitünő; — vagy ha minden tárgyban jó és elégséges.	II. rendű bizonyítványt kap a tanuló, ha csak egy tanulmányban is elégtelen előmenetű.	III. rendű bizonyítványt kap, ha csak egy tárgyban is rossz érdemjegyet nyert.

VIII.

Az érdemsorozatban előforduló rövidítések jelentménye.

csek. = csekély.
dics. = dicséretes.
elégs. = elégséges.
elégt. = elégtelen.
erny. = ernyedetlen.
fesz. = feszült.

g. k. = görög katolikus.
g. k. v. = görög keleti vallású.
h. v. = helvét vallású.
hany. = hanyatló.
jel. = jeles.
k. r. p. n. = kegyesrendi papnövendék.

kit. = kitünő.
k. tör. = kevesebb törvényszerű.
péld. = példás.
szór. = szórakozott.
törv. = törvényszerű.
vált. = változó.

IX.

A kecskeméti kegyesrendi főgymnasium ifjuságának érdemszerinti sorozata.

VIII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak																	
				Hittan	Latin ny.	Görög ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz és történelem	Meny-nyiségtan	Természettan	Bölcsészet	Rajz	Műtérkép	Zene															
Banó József	dics.	kellő	kellő	jel.	elégs.	elégs.	jel.	elégs.	jel.	elégs.	jó	jó	—	—	—															
Bossinszky Ferencz	É-rett-sé-gi viz-szá-gá-lat-ra je-lent-kez-tek.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—															
Ekker Elek, k. r. p. n.																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Farkas János																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Filgóssy József, k. r. p. n.																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Molnár Imre																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy László																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oláh Imre																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pfeiffer Antal, k. r. p. n.																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Szilvássy Alajos, k. r. p. n.																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tóth Endre																—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Összesen: 11.

VII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak		
				Hittan	Latin ny.	Görög ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz és történelem	Meny-nyiségtan	Ter-mészettan	Bölcsészlet	Rajz	Műténck	Zene
Kitünők:															
Zelenay János, k. r. p. n.	dics.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.
Koschätzky Károly, k. r. p. n.	dics.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.
Jelesek:															
Túry Ferencz, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	jó	jel.	—
Günther Antal, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	kit.	kit.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	jó	—
5. Pivár Ignác, k. r. p. n.	péld.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.
Pachinger Alajos, k. r. p. n.	dics.	kellő	erny.	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	—
Sztruhár József, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jó	kit.	kit.
Müllner Pál, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.	jel.	elégs.	kit.	—
Schoszthál Kálmán	péld.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	—	—	kit.
Első rendűek:															
10. Kollmann Károly, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	kit.	jel.	jel.	jó	jel.	jó	jó	jó	—
Kecskés Mihály, k. r. p. n.	dics.	vált.	kellő	kit.	elégs.	jó	jel.	elégs.	jel.	jó	jel.	jel.	jó	elégs.	—
Tóth István	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	jó	jel.	jel.	jó	jó	jel.	jó	—	—	—
Heiling Károly, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	jel.	elégs.	jó	jó	jel.	jó	jó	jel.	jó	jel.	jó	—
Faschler Ferencz	dics.	kellő	kellő	jel.	elégs.	jó	elégs.	jó	jel.	jó	jel.	jel.	—	jel.	—
15. Szabó István	k.törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	kit.	—	—
Vizsgálatot nem tett:															
Gröber József.															

Összesen : 16.

VI. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak		
				Hittan	Latin ny.	Görög ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz és történelem	Meny-nyiségtan	Ter-mészettan	Bölcsészlet	Rajz	Műténck	Zene
Kitünők:															
Kappler János, k. r. p. n.	péld.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—
Gápel János, k. r. p. n.	péld.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	jó	—
Preda Romulus, gör. kel. v.	péld.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	—	jó	—
Hadik Ferencz, k. r. p. n.	dics.	fesz.	kellő	kit.	jel.	kit.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	kit.	kit.	jó	—
Jelesek:															
5. Fuchs János, k. r. p. n.	dics.	fesz.	kellő	kit.	jel.	kit.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jó	jel.	—
Bédek József, k. r. p. n.	dics.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jó	jó	—
Gyarmathy József, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	jó	—
Ruff Gyula, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jó	jó	—
Drahotuszky Imre, k. r. p. n.	dics.	fesz.	kellő	kit.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.
10. Farkas József, k. r. p. n.	péld.	fesz.	erny.	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	—
Kovács István	péld.	fesz.	erny.	kit.	jó	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	kit.	—	—	—
Balogh Alajos	péld.	kellő	erny.	kit.	jo	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	—	—
Első rendűek:															
Grossmann Ignác, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	jel.	jel.	jó	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.
Hegyí László	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	jel.	jó	jó	jó	kit.	jel.	jel.	—	—
15. Kollarich Mihály, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	jel.	jel.	elégs.	jel.	jel.	jó	kit.	jel.	—
Kőrösy Antal	dics.	fesz.	kellő	jel.	jó	jó	jel.	elégs.	jel.	elégs.	kit.	jó	—	—	—
Tapody Gerő	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jó	jó	elégs.	jel.	elégs.	jel.	jó	—	—	—
Kőrösy László	dics.	kellő	kellő	jó	elégs.	jel.	jel.	elégs.	jó	jó	jel.	jó	—	—	—

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak		
				Hittan	Latin ny.	Görög ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz és történet	Mélységstan	Ter-mészetrájt	Bölcsészét	Rajz	Műtáncok	Zene	
20. Csajka Lajos, öszt. dijas . . .	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jó	jel.	jó	jó	jó	elégs.	jel.	elégs.	—	—	—
Baki Péter	dics.	kellő	kellő	jel.	elégs.	elégs.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	jó	—	—	—
Magyar Károly	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jel.	—	—
Vrba Mihály	dics.	kellő	kellő	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.	—	—	—
Bariczky József	törv.	vált.	hany.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	—
Vizsgálatot nem tettek:																
Marschal András.																
Neszveda Gyula.																
Tanodát változtattak:																
Bujna József.																
Kasza Mihály.																
Kimaradtak:																
Sánta Ferencz.																
Vass Gyula.																

Összesen: 29.

V. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
				Hittan	Latin ny.	Görög ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz és történet	Mélységstan	Ter-mészetrájt	Ter-mészettan	Francia nyelv	Rajz	Műtáncok	Zene	
Kitünők:																	
Ring Mihály, k. r. p. n.	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	kit.	jel.	—
Szathmáry István, k. r. p. n.	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	jó	jó	—
Kohlbauer Fer., k. r. p. n.	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	jó	—
Gyenes István	péld.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	kit.
5. Kiss Mátyás, k. r. p. n.	péld.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	—	jó	jó	—
Mócza Imre	dics.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	—	—
Jelesekek:																	
Gavallér Mihály	törv.	fesz.	erny.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	—	elégs.	—	—
Bengyer Nándor, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.	jel.	jel.	—	kit.	jó	—
Kaczina Mihály, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	kit.	jel.	jel.	—	kit.	jó	—
10. Rajzinger Antal	dics.	fesz.	erny.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	kit.	jel.	jel.	jel.	—	—	—	—
Savoldt Ignác, k. r. p. n.	dics.	kellő	kellő	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	—	jó	jel.	kit.
Tóth János	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	—	—	—	—
Járvás János	dics.	fesz.	erny.	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	—	—	—	—
Első rendűek:																	
Keller Miklós	dics.	kellő	kellő	jel.	jel.	jó	jel.	jó	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	—	—	—	—
15. Esser Ferencz	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	jel.	jó	jel.	jó	jel.	jel.	jel.	—	—	—	—
Tóth Sándor	dics.	kellő	kellő	jel.	jo	jó	jel.	jó	jó	jel.	jel.	jel.	jel.	—	—	—	—
Beveláqua Rudolf	dics.	kellő	kellő	jel.	jel.	jó	jel.	jó	jel.	jó	jó	jó	jó	—	—	—	—
Faragó Gáspár	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jó	jó	jel.	jel.	elégs.	jel.	jel.	jó	—	—	—	—
Csornyák János, gör. kath.	dics.	vált.	kellő	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	—	—	—	—
20. Szegedi György	törv.	vált.	kellő	jel.	elégs.	jó	jel.	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	—	—	—	—
Koronthály Jenő	dics.	kellő	kellő	jel.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	—	—	—	—
Kováts István	dics.	kellő	kellő	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	—	—	—	—
Hornyik Mihály	törv.	kellő	kellő	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	—	—	—	—
Bóra László, gör. kath.	dics.	kellő	kellő	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	—	—	—	—

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak				
				Hitton	Latin ny.	Görög ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz és történet	Meny-nyiségtan	Ter-mészetrájt	Ter-mészettan	Francia nyelv	Rajz	Műének	Zene	
25. Bakos Gyula	dics.	kellő	kellő	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	jó	elégs.	—	—	—	—
Szelei Boldizsár	dics.	kellő	kellő	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	—	—	—	—
Kimaradtak.																	
Burik Ágoston																	
Sebestyén István																	
Tóth Gyula																	
30. Tóth Lajos																	
Meghalt.																	
Bognár Gábor, k. r. p. n.																	

Összesen : 31.

IV. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak				
				Hitton	Latin ny.	Magyar ny.	Német ny.	Tör-ténelem	Meny-nyiségtan	Ter-mészetrájt	Ter-mészettan	Francia nyelv	Rajz	Műének	Zene		
Kitűnők:																	
Kijovski József	péld.	fesz.	erny.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	—	jó	—	—	jel.
Kovács Mihály	péld.	fesz.	eruy.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	jel.	—	—	—
Kovács András	dics.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	—	kit.	jó	—	—
Jelesek:																	
Zsigmond József	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jó	kit.	jel.	—	—	—	—	—
5. Maksa András, ösztön. d.	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jó	jel.	jel.	—	—	jó	—	—
Tarsóczy Imre	dics.	kellő	kellő	jel.	jel.	jó	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jó	jó	—	—	—
Első rendűek:																	
Bakule Károly	dics.	kellő	kellő	kit.	elégs.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	—	elégs.	—	—	—
Dömötör János	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	elégs.	jel.	jel.	kit.	jel.	kit.	—	—	—	—	—
Szabó Mihály	törv.	kellő	kellő	kit.	elégs.	jel.	jó	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	—	—	—	—	—
10. Kersák István	dics.	kellő	kellő	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	elégs.	jel.	jel.	—	—	—	—	—
Tari András	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	elégs.	kit.	jó	jel.	jó	jel.	—	—	—	—	—
Kada Elek	törv.	kellő	kellő	kit.	elégs.	jó	elégs.	jel.	jó	jel.	kit.	jel.	jó	jel.	jel.	kit.	—
Kókai János	k.törv.	vált.	hany.	jel.	jó	jel.	elégs.	jel.	jó	jó	jó	kit.	—	—	—	—	—
Tasy Pál	törv.	vált.	hany.	jel.	jó	jó	jó	jel.	jó	jó	jó	jel.	jó	—	—	—	jó
15. Olleschnitzky János	k.törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	jel.	jó	jó	jó	jó	jó	jel.	—	—	—	—	—
Farkas Lajos	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	jó	elégs.	jel.	jó	jel.	jel.	jó	—	—	—	—	—
Faragó István	törv.	vált.	hany.	jel.	jó	jó	elégs.	jel.	elégs.	jó	jel.	jó	—	—	—	—	—
Bódogh Lajos	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	elégs.	jel.	jel.	jó	—	—	—	—	—
Dömötör Károly	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	jel.	elégs.	jel.	jel.	jó	—	—	—	—	—
20. Wienberger Nándor	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	elégs.	jó	jó	—	—	—	—	—
Domokos Boldizsár	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	jó	—	—	—	—	—
Biró József	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	—	—	—	—	—
Tanács Gyula	k.törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	—	—	elégs.	—	—
Czapik Pál	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	—	—	jó	—	—
Tanodát változtatott:																	
Wiener Antal, héb.																	
Kimaradtak:																	
Janicsek József.																	
Weisz József, héb.																	

Összesen : 27.

III. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak			
				Hittan	Latin ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz	Tör-ténelem	Meny-nyiségtan	Ter-mészertan	Francia nyelv	Rajz	Műtérkép	Zene	
Kitűnők :																
Muzsik Gyula	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	kit.	—
Lédeczy Gábor	törv.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	—	—
Dallos János	péld.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	—	—	kit.	—
Jelesek :																
Keresztes János	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	kit.	jó	kit.	kit.	jel.	kit.	—	—	kit.	—	
5. Vattay Gyula	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	jó	kit.	—	jel.	—	—	
Herczeg József	péld.	kellő	erny.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jó	jel.	—	jó	—	kit.	
Dévay Gyula	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jó	jel.	elégs.	—	jó	jó	
Kovács Elek	törv.	kellő	kellő	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jó	jel.	—	—	kit.	—	
Első rendűek :																
Miller Ferencz	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	kit.	jó	jel.	kit.	jó	jel.	—	—	—	—	
10. Farkas Sándor	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jó	elégs.	kit.	jel.	jó	jel.	—	—	—	—	
Tasy István	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	jó	jó	jel.	jó	jó	jel.	—	—	—	—	
Molnár Lajos	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	elégs.	jó	jel.	jel.	jó	jel.	—	—	—	—	
Berente Antal	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	jó	elégs.	jel.	jel.	jó	jó	—	—	—	—	
Igács József	dics.	kellő	kellő	jel.	jó	elégs.	elégs.	jel.	jel.	jó	jó	—	jó	—	—	
15. Bagi Béla	törv.	vált.	hany.	jel.	jó	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	elégs.	—	—	jó	
Rigó Béla	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	jel.	elégs.	jó	—	—	—	—	
Juhász Dezső	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	jel.	jó	—	—	—	—	
Diószeghi József	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	—	—	—	—	
Kovács Mihály	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	—	—	—	—	
Másodrendűek :																
20. Benkő István	törv.	szór.	csek.	jel.	elégt.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	—	—	—	—	
Gröber László	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	kit.	—	
Hábel József	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	—	—	—	—	
Festő Gergely	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	—	elégs.	jó	—	
Vizsgálatot nem tettek :																
Lendvay Antal.				jó												
Tóth Antal.				jel.												
Kimaradtak :																
Csabay János.																
Csolnoky Károly.																
Kallner Elek.																
Schwarz Gusztáv, héb.																
Zsifkovics Lajos.																

Összesen: 30.

II. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak						Rendkív. tantárgyak			
				Hittan	Latin ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz	Mé-nyiségtan	Rajz	Művészet	Zene	
Kitünők:													
Brachfeld Lajos, héb.	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	kit.
Jurenák Antal	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	—	—	jel.
Hegyí József	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	kit.	kit.	jel.	kit.	—	—	kit.	—
Jelesek:													
Kohn Mór, héb.	dics.	kellő	kellő	jel.	jel.	kit.	kit.	jel.	kit.	—	—	—	—
5. Bencsik Menyhért	dics.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	—	—	—	—
Schatzberg Károly	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	kit.	jel.	jel.	—	jó	—	—
Dömötör János	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	jel.	jel.	jel.	—	jó	—	—
Első rendűek:													
Hajagos Gyula	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	jel.	jó	jel.	elégs.	jó	jó	—
Weisz Henrik; héb.	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	jel.	jó	kit.	—	—	—	—
10. Schönberger Sándor, héb.	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jó	jel.	jó	jó	—	—	—	—
Kabók Imre	törv.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	elégs.	jel.	jel.	jó	kit.	—	—
Fodor István	törv.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	elégs.	jó	jó	—	jó	—	—
Kabók Károly	törv.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	elégs.	jó	jel.	—	jó	—	—
Lajos József	dics.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	elégs.	jó	jó	kit.	—	—	—
15. Borbás Gáspár	törv.	kellő	kellő	kit.	jó	jel.	elégs.	jó	jó	—	—	—	—
Bagi László	törv.	vált.	hany.	kit.	elégs.	jel.	elégs.	jel.	jó	jel.	kit.	jel.	—
Gassich Lajos	törv.	vált.	hany.	kit.	elégs.	jel.	elégs.	jó	jel.	—	elégs.	—	—
Horniyk György	törv.	kellő	kellő	kit.	elégs.	jel.	jó	elégs.	jó	—	jó	—	—
Szabó Ferencz	törv.	kellő	kellő	jó	elégs.	jel.	elégs.	jó	jel.	elégs.	jel.	—	—
20. Venetiáner Sándor, héb.	törv.	vált.	hany.	kit.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	—	—	—	—
Kiriák Gergely, g. kel. v.	törv.	vált.	hany.	kit.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	jel.	—	elégs.	—	—
Sánta Gábor	törv.	vált.	hany.	jel.	jó	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	—	—	—
Bogáromy János	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	jel.	—	kit.	jel.	—
Faragó Antal	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	jel.	jó	—	jó	—	—
25. Bánó János	törv.	vált.	hany.	kit.	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	—	—	—
Szabados István	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	—	—	—	—
Bódogh Sándor	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	jó	—	—	—	—
Kovács János	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	jó	jel.	—	—	—
Szabó Gergely	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	—	—
Másodrendűek:													
30. Pinthér Lajos	törv.	szór.	csek.	jel.	elégt.	jó	elégs.	jel.	kit.	—	—	—	—
Verbir Béla	törv.	szór.	csek.	jel.	elégt.	elégs.	elégs.	jel.	jó	—	—	—	—
Kocsák József	törv.	szór.	csek.	jel.	elégs.	jó	elégt.	elégs.	jó	—	jó	—	—
Vida Károly	törv.	szór.	csek.	jel.	jó	jó	elégs.	elégt.	elégs.	—	jó	—	—
Madary József	k.törv.	szór.	csek.	jel.	elégs.	elégs.	elégt.	jó	jó	—	—	—	—
35. Csillag Sándor	törv.	szór.	csek.	jel.	elégs.	jó	elégs.	elégt.	jó	—	—	—	—
Farkas Mihály	törv.	szór.	csek.	jó	elégs.	jó	elégt.	jó	elégs.	—	—	—	—
Buttinger László	k.törv.	szór.	csek.	kit.	elégs.	jó	elégt.	jó	elégt.	—	—	—	—
Gróber Béla	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	jó	elégs.	elégt.	elégs.	—	jó	—	—
Tasy Ferencz	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégt.	jó	elégs.	—	—	—	—
40. Simonyi István	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégt.	jó	elégs.	—	—	—	—
Fekete Gyula, héb.	törv.	szór.	csek.	elégs.	elégt.	elégs.	elégs.	elégt.	elégt.	—	—	—	—
Vizsgálatot nem tettek:													
Farkas István	—	—	—	elégs.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mezey Alajos	—	—	—	elégs.	—	—	—	—	—	jó	elégs.	elégs.	—
Reizinger Lajos	—	—	—	elégs.	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kimaradtak:

Dallos József.
Kiriák Mihály, g. kel. v.

Kovács Lajos.
Nyúl József.

Vallenfels Sándor, ism.
Varga Antal.

Összesen: 50.

I. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak						Rendkív. tantárgyak			
				Hittan	Latin ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz	Számítan	Rajz	Művészet	Zene	
Kitűnők:													
Kovács Imre, ism.	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	jó	—
Szilvási János	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kft.	jel.	kit.	kit.	kit.	jó	jó	—
Brét Jónás, héb.	dics.	fesz.	erny.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	—
Balog János, ism.	dics.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	—	jó	—
5. Fodor Imre, ism.	törv.	fesz.	erny.	kit.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	—	jó	—
Fuchs Miksa, héb.	törv.	fesz.	erny.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	jel.	—	—
Bódogh Menyhért, ism.	törv.	fesz.	erny.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	—	jó	—
Tóth Sándor	törv.	fesz.	e.ny.	kit.	jel.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	jó	—	—
Jelesek:													
Szabó Sándor	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	kit.	kit.	—	—	—
10. Szegedi Sándor	törv.	kellő	kellő	jel.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	—	—	—
Korb József	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	elégs.	jel.	jel.
Hacker Lajos, héb.	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	jó	—	—
Gallovich József	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	—	jó	—
Steiner József, héb.	törv.	kellő	kellő	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	—	—	—
15. Braun Jónás, héb.	törv.	kellő	kellő	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jó	—	—
Kovács János	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jó	kit.	kit.	kit.	—	—	—
Gassich János	törv.	kellő	kellő	kit.	jel.	jel.	jó	kit.	jel.	jel.	—	jó	—
Glücksthal Lajos, héb.	törv.	kellő	kellő	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	jó	jó	elégs.	—	—
Első rendűek:													
Farsang Menyhért, ism.	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	elégs.	jel.	jel.	jel.	elégs.	jó	—
20. Steiner Armin, héb.	törv.	kellő	kellő	elégs.	jó	jel.	jó	jel.	jel.	jel.	elégs.	—	—
Kuczka Péter	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	jel.	elégs.	jel.	jó	jó	—	—	—
Tóth Döme, ism.	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	jó	elégs.	jel.	jó	jó	—	—	—
Altman Manó, héb.	törv.	kellő	kellő	elégs.	jó	jó	jel.	jel.	jó	jó	—	—	—
Block Bernát, héb.	törv.	kellő	kellő	elégs.	jó	jel.	jó	jel.	jó	jó	jó	—	—
25. Csorba György	törv.	kellő	kellő	jel.	jó	elégs.	elégs.	jel.	jó	jel.	—	—	—
Veiner Mihály, héb.	törv.	kellő	kellő	elégs.	jó	jó	jel.	jó	jó	jó	jel.	—	—
Reizinger Imre	törv.	kellő	kellő	jó	jó	jó	elégs.	jó	jel.	jel.	—	—	—
Józsa Lajos, helv. v.	törv.	kellő	kellő	jó	jó	elégs.	jó	jel.	elégs.	elégs.	jel.	—	—
Gyapjas József	törv.	vált.	kellő	jel.	jó	jó	elégs.	elégs.	jó	jó	—	—	—
30. Fényfy Kálmán	törv.	vált.	kellő	jel.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	elégs.	jó	—
Komlósi Antal	törv.	vált.	kellő	jel.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	—	—	—
Lipóczy Gábor	törv.	vált.	kellő	jel.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	—	—	—
Pollák Pál, héb.	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	jó	jó	jel.	—	—
Gyenes Elek, ism.	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	—	—	—
35. Vida János	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	—	jó	—
Domokos László	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	jó	jó	—	—	—
Dékány Gábor	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	jó	—	—	—
Kovács György, ism.	törv.	vált.	hany.	jel.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.	—	jel.	jel.
Gubicza József	k.törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	—	—	—
40. Szabó István, ism.	törv.	vált.	hany.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jel.	jó	—
Gömöry Mihály	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	—	jó	—
Kovács Gáspár	k.törv.	vált.	hany.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	—	—	—
Verbirs Alajos, ism.	törv.	vált.	hany.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	—
Gyenes Sándor	törv.	vált.	hany.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	—
Másodrendűek:													
45. Borossy László	törv.	szór.	csek.	jó	elégs.	elégs.	elégt.	jó	elégs.	elégs.	—	—	—
Tóth Imre	k.törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	—	jel.	—
Trifont János	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	jó
Borossy Ödön	törv.	szór.	csek.	jó	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	—
Pető Péter	törv.	szór.	csek.	elégs.	elégt.	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jel.	elégs.	—
50. Tasi Elek	törv.	szór.	csek.	elégs.	elégt.	elégt.	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	—
Tok József	törv.	szór.	csek.	elégs.	elégt.	elégt.	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	—	—	—

A tanulók nevei	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Rendes tantárgyak						Rendkiv. tantárgyak		
				Hittan	Latin ny.	Magyar ny.	Német ny.	Földrajz	Számítan	Rajz	Műének	Zene
Dudás Gergely .	törv.	szór.	csek.	elégs.	elégt.	elégt.	elégt.	elégs.	elégt.	—	—	—
Bodócs Sándor .	törv.	szór.	csek.	elégs.	elégt.	elégt.	elégt.	elégs.	elégt.	—	jó	—
Bakó György .	törv.	szór.	csek.	elégs.	elégt.	elégt.	elégt.	elégt.	elégt.	—	—	—
Kimaradtak :												
Bakonyi János.												
Fodor József.												
Göbel Móricz.												
Hevessy Lajos												
Kiss István.												
Markó József, ism.												
Nagy Károly.												
Pap Mihály, ism.												
Schindler József.												
Schönberger Adolf, héb.												
Tóth István.												
Újváry József.												

Az összes tanuló ifjuság száma: 260.

X.

Az 1864-ik évben kitűzött pályadíjak.

1) Kecskemét város tek. községtanácsa által alapított Széchenyi-díjra a következő magyar történelmi pályakérdés tüzetett ki: „Lajos magyar királynak nápolyi hadjárata, okadatolt előzményei- és következményeivel.“

Jutalma a lehetőleg legszabatosabb és a pályakérdést legjobban megfejtő műnek 30 frt. o. é. — Beérkezett 5 pályamű; jutalmaztatott Horváth Béla 8. oszt. tanuló munkája.

Az ezt megközelítő, de a megfejtést szintén kielégítő műnek jutalmát (2 db. cs. aranyat) nyerte Szabó István 6. oszt. tanuló. — E jutalmat ngs és főt. Fektor József prépost úr tüzte ki.

2) A nt. Zsiga Alajos tanár úr által följánlott 24 forintnyi ösztöndíjra következő erkölestani pályakérdés adatott föl: „Egy világbalépő ifjunak kötelezettségei mind erkölcsi és szellemi, mind polgári tekintetben önmaga és családi érdekeltjei, a vallás és társadalom s különösen a haza irányában.“

Három pályamű érkezett be. — A jutalmat nyerte Zelenay János 6. oszt. kegyesrendi papnövendék.

Az első pályamunkát megközelítő 2 db. cs. arannyal díjaztatott, melyeket nt. Horváth Cyrill, kegyesrendi kormánysegéd, a m. k. tudományegyetemben a bölcsészettan rendes tanára, a magyar tud. akad. rendes tagja — és tek. Horváth Döme urak följánlani sziveskedtek. — E díj nyertese vala Fekete Endre, 6. oszt. kegyesrendi papnövendék.

A harmadik pályamunkát 8 frttal jutalmazta a nt. tanári kar. E jutalmat Pataky Antal, 6. oszt. tanuló nyerte.

3) Történelmi balladával, versekben, költői földolgozás végett, a tárgy közöl tetszés szerinti szabad választás mellett, a következő két magyar történelmi esemény tüzetett ki:

a) „Első István magyar királynak beteges ágyán a kibérelt orgyilkostóli csodás megmenekvése.“

b) „Szereday hadapródnak Olaszthonban I. Lajos magyar király által a Negro folyambóli önfeláldozásával eszközlött megmentése.“

Jutalma az aránylag legszabatosabb s legjobb költői műnek, tek. Kovács József és dr. Kocsis József urak szívességéből 2 db. cs. arany, melyeket Hadik Ferencz 5. oszt. kegyesrendi papnövendék nyert.

Az ezt megközelítőt jutalmazta tek. Bagi László ügyvéd úr 1 db. cs. arannyal, mely Béndek József 5. oszt. kegyesrendi papnövédeknek adatott.

A többi pályázók, u. m.: Fodor Gergely, Major Gábor 8. oszt. tanulók — Oláh Imre, Nagy László 7. oszt. tanulók, és Farkas József 5. oszt. kegyesrendi papnövédek tek. Horváth Döme és Hornyik János urak által följánlott díszes kötésű hasznos könyvekkel jutalmaztattak.

Mindezen jutalmak az 1864-dik évi július hó 31-kén tartott zárünnepély alkalmával osztattak ki.

Ugyanekkor ngs és főt. Fesztl Károly prépost, pécsmegyei kanonok s tanulmányi főigazgató úr által küldött Posner Károly Lajos pesti nagykereskedő úr ajándéka 1 db. cs. arany, Járvás János 4. oszt. tanulónak adatott át.

Hála s forró köszönet a tanügy nemeskeblű barátainak!

XI.

Érettségi vizsgálatok.

Az 186³/₄-ki tanévben az érettségi vizsgálatra 9 ifju jelentkezett; ezek közül kitűnőleg érettnak nyilvánított 2; érettnak 7.

XII.

Figyelmeztetés.

A jövő tanév október hó 1-jén veendi kezdetét. A beiratás szeptember hó három utolsó napján vétetik foganatba. A magántanulók hasonlóan köteleztetnek magukat október hó első napjaiban beiratni s félévénkint a meghatározott napokon vizsgálatra megjelenni.

